

การศึกษาสภาพการใช้กลุ่มความคุณภาพในโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

นางสาว จุฬารัตน์ วงศ์คนตรี

วิทยานิพนธ์นี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคำหลักสูตรปรัชญาเศรษฐศาสตร์มหามัธยม

ภาควิชาประถมศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2533

ISBN 974-577-170-8

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

016562

A STUDY OF THE IMPLEMENTATION OF THE QUALITY CONTROL CIRCLE IN ELEMENTARY
SCHOOLS UNDER THE JURISDICTION OF THE OFFICE OF THE NATIONAL
PRIMARY EDUCATION COMMISSION

Miss Jutaporn Wongdontree

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education
Department of Elementary Education
Graduate School
Chulalongkorn University

1990

ISBN 974-577-170-8

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การศึกษาสภาพการใช้กลุ่มควบคุมคุณภาพในโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

โดย

นางสาว จุฬารัตน์ วงศ์ดนตรี

ภาควิชา

ประถมศึกษา

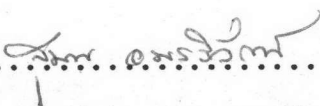
อาจารย์ที่ปรึกษา

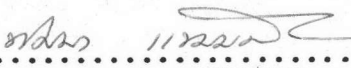
รองศาสตราจารย์ ดร.ทศนา เขมมณี

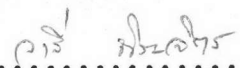
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของ
การศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

.... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรราชัย)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.... ประธานกรรมการ
(ศาสตราจารย์ สุมน อมรวิวัฒน์)

.... อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร.ทศนา เขมมณี)

.... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ วารี ธีระจิตร)

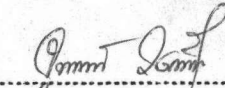

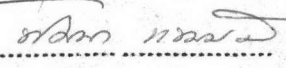
จุฬารัตน์ วงศ์คนตรี : การศึกษาสภาพการใช้กลุ่มควบคุมคุณภาพในโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (A STUDY OF THE IMPLEMENTATION
OF THE QUALITY CONTROL CIRCLE IN ELEMENTARY SCHOOLS UNDER THE
JURISDICTION OF THE OFFICE OF THE NATIONAL PRIMARY EDUCATION
COMMISSION) อ.ที่ปรึกษา : รศ.ดร.ทศนา แชนมณี, 168 หน้า.
ISBN 974-577-170-8

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการใช้กลุ่มควบคุมคุณภาพของผู้บริหารและครูใน
โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ซึ่งครอบคลุมด้านการบริหาร
การดำเนินงาน เทคนิคที่ใช้ การเสนอผลงาน การส่งเสริม สภาพปัญหา และความพึงพอใจต่อการใช้กลุ่ม
ควบคุมคุณภาพ

ผลการวิจัยซึ่งได้จากการตอบแบบสอบถามของผู้บริหารจำนวน 72 คน และครูจำนวน 266 คน
พบว่า 1) สภาพการบริหารกลุ่มควบคุมคุณภาพ ผู้บริหารส่วนใหญ่จะนำกลุ่มควบคุมคุณภาพเข้ามาใช้ใน
โรงเรียน เพราะเป็นนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ โดยก่อนเริ่มใช้ได้
มีการเตรียมความพร้อมในด้านต่าง ๆ รวมทั้งจัดส่งครูเข้ารับการอบรมเพื่อเพิ่มพูนความรู้กลุ่มควบคุม
คุณภาพ มีการกำหนดนโยบายเพื่อสนับสนุนการใช้ และกำหนดระเบียบต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการใช้กลุ่มควบคุม
คุณภาพ การจัดตั้งกลุ่มควบคุมคุณภาพของครูได้จัดขึ้นอย่างต่อเนื่องในทุก ๆ ปี โดยมีผู้บริหารโรงเรียน
ทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษา ผู้บริหารได้ให้การส่งเสริมและสนับสนุนด้วยการทำความเข้าใจกับครูในเรื่องของ
นโยบาย พาคณะครูไปดูงานนอกสถานที่และจัดประกวดกลุ่มควบคุมคุณภาพประเภทต่าง ๆ ขึ้นภายใน
โรงเรียน นอกจากนี้ยังจัดงบประมาณเพื่อใช้ในการทำกิจกรรมนี้ด้วย ปัญหาที่พบส่วนใหญ่เป็นปัญหาที่
เกี่ยวกับครูและการดำเนินงาน 2) สภาพการใช้กลุ่มควบคุมคุณภาพ ครูส่วนใหญ่จะเลือกเข้ากลุ่มที่มี
สมาชิกอยู่ในสายงานเดียวกัน เลือกผู้นำกลุ่มโดยพิจารณาจากความรู้ความสามารถ เลือกหัวข้อปัญหา
โดยวิธีระดมความคิดโดยที่หัวข้อปัญหาส่วนใหญ่เลือกมาแก้ไข เป็นเรื่องของความสะอาด และความ
เรียบร้อยของโรงเรียน แต่ละกลุ่มจัดทำรายงานสรุปและกำหนดมาตรฐานการทำงานขึ้น เพื่อเสนอผู้บริหาร
การใช้เทคนิคกลุ่มควบคุมคุณภาพของครูปรากฏว่าไม่ประสบปัญหาใด ๆ การเสนอผลงานกลุ่มควบคุมคุณภาพ
ของแต่ละโรงเรียนจะจัดขึ้นปีละ 1 ครั้ง และมีโอกาสนำผลงานไปเสนอในระดับอำเภอ จังหวัด และ
กระทรวงที่จัดขึ้น ปัญหาที่พบส่วนใหญ่เป็นปัญหาที่เกี่ยวกับครู และการใช้อุปกรณ์ต่าง ๆ ที่จำเป็น 3) ความ
พึงพอใจต่อการใช้กลุ่มควบคุมคุณภาพในโรงเรียนของผู้บริหารและครู ส่วนใหญ่มีความพึงพอใจมากในทุก ๆ
ด้าน

ภาควิชา ..... ประถมศึกษา
สาขาวิชา ..... ประถมศึกษา
ปีการศึกษา 2532

ลายมือชื่อนิติค .....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา .....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม .....

JUTAPORN WONGDONTREE : A STUDY OF THE IMPLEMENTATION OF THE QUALITY CONTROL CIRCLE IN ELEMENTARY SCHOOLS UNDER THE JURISDICTION OF THE OFFICE OF THE NATIONAL PRIMARY EDUCATION COMMISSION. THESIS ADVISOR : ASSO.PROF.TISSANA KHAMMANEE, Ph.D., 168 PP. ISBN 974-577-170-8

This research aimed at studying the implementation of the Quality Control Circle in the elementary schools as implemented by school administrators and teachers. The study included several aspects of Q.C.C. such as the administration, the implementation, techniques used, presentation of Q.C.C. results, supports, problems and the satisfaction received.

The results from the questionnaires answered by 72 administrators and 266 teachers indicated that (1) Q.C.C. was introduced to the schools by the administrators through a policy from the Office of the National Primary Education Commission. The administrators sent teachers for Q.C.C. training and worked out details in implementing Q.C.C. Quality Control Groups were set up every year with school administrators helping as advisors. The administrators gave supports by setting up meetings to clarify the objectives, organizing field trips for teachers, organizing Q.C.C. contests and setting aside special funding for Q.C.C. activities. Problems occurred mostly dealt with teachers and the implementing processes. (2) Most teachers chose to join the groups whose members were in the same area of works. The group leaders were selected according to their knowledge and ability. The problems or topics selected came from brainstorming. The popular topics chosen were about cleanliness and physical beauty of the schools. Each group was able to give report and set up standard for the group work. The presentation of the reports was set up once a year and there was opportunity for the groups to present their reports at the Amphoe or Provincial levels. Problems found were mostly dealt with teachers and materials used. (3) It was found that both administrators and teachers were satisfied in implementing Q.C.C. at the high level in every aspect.

ภาควิชา ..... ประถมศึกษา
สาขาวิชา ..... ประถมศึกษา
ปีการศึกษา 2532

ลายมือชื่อนิสิต *Jutaporn Wongdontree*

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา *Tissana Khammanee*

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม .....

กิตติกรรมประกาศ

การทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การศึกษาสภาพการใช้กลุ่มควบคุมคุณภาพในโรงเรียน
ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ" สำเร็จลงด้วยความเรียบร้อย
เนื่องจากได้รับความกรุณาเป็นอย่างสูงจาก ท่านรองศาสตราจารย์ ดร.ทศนา เข้มมณี อาจารย์
ที่ปรึกษาและควบคุมการวิจัย ซึ่งกรุณาได้ให้ข้อคิด คำแนะนำ ตลอดจนแนะแนวทางและตรวจ
แก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่เป็นอย่างดี ยิ่งแม้ว่าท่านจะมีงานที่ต้องรับผิดชอบ
มากมาย แต่ก็ให้คำแนะนำช่วยเหลือทุก ๆ ครั้ง และให้กำลังใจอย่างดียิ่งตลอดมา ผู้วิจัยรู้สึก
ซาบซึ้งในความกรุณาของท่านอาจารย์เป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้
และขอกราบขอพระคุณ ศาสตราจารย์ สุนน อมรวิวัฒน์ ประธานกรรมการ และ รองศาสตราจารย์
วาริ ธีระจิตร กรรมการในการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ได้ตรวจสอบจนเป็นวิทยานิพนธ์ฉบับสมบูรณ์

ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้ง และขอกราบขอพระคุณเป็นอย่างสูงในความกรุณาของผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่าน
ที่ได้กรุณาเสียสละ เวลาตรวจแก้ไข เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยจน เป็น เครื่องมือที่มีความสมบูรณ์ขึ้น

ขอขอบคุณท่านศึกษานิเทศก์อำเภอที่กรุณาช่วยรวบรวมข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย และท่าน
ผู้บริหารโรงเรียน และเพื่อนครูทุกท่านที่ให้ความร่วมมืออย่างดียิ่งในการออกแบบสอบถาม

ขอขอบคุณ เพื่อน นิสิต สาขาประถมศึกษาทุกท่านที่คอยให้ความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ
ที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัย

ท้ายสุดนี้ ขอขอบคุณที่ ๆ น้อง ๆ และขอกราบระลึกถึงพระคุณของคุณพ่อ และคุณแม่ผู้สรรค
สร้างชีวิต ผู้ให้การศึกษา ผู้ให้การสนับสนุนในทุก ๆ เรื่อง และให้กำลังใจอย่างดียิ่งเสมอมา

จุฑาภรณ์ วงศ์คนตรี

สารบัญ

	หน้า
มทศด้อยภาษาไทย	๖
มทศด้อยภาษาอังกฤษ	๗
กิตติกรรมประกาศ	๘
สารบัญตาราง	๙
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	5
ขอบเขตของการวิจัย	6
ข้อดกหลงเบื้องต้น	6
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
ความเป็นมาและคำนิยามของกลุ่มควบคุมคุณภาพ	7
การนำกลุ่มควบคุมคุณภาพมาใช้ในโรงเรียน	10
จุดมุ่งหมายของการนำกลุ่มควบคุมคุณภาพมาใช้ในโรงเรียน	12
หลักการของกลุ่มควบคุมคุณภาพในโรงเรียน	13
ลักษณะและวิธีการของกลุ่มควบคุมคุณภาพ	14
ลักษณะของกลุ่มควบคุมคุณภาพ	14
ขั้นตอนในการดำเนินกิจกรรมกลุ่มควบคุมคุณภาพ	16
เทคนิคกลุ่มควบคุมคุณภาพ	21
การเสนอผลงาน	๒3

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการใช้กลุ่มควบคุมคุณภาพใน โรงเรียน	36
กลุ่มควบคุมคุณภาพกับการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้ที่ เกี่ยวข้อง	38
ปัญหาและอุปสรรคในการใช้กลุ่มควบคุมคุณภาพ	41
3 วิธีดำเนินการวิจัย	43
ตัวอย่างประชากร	43
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	47
การเก็บรวบรวมข้อมูล	49
การวิเคราะห์ข้อมูล	50
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	52
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	103
สรุปผลการวิจัย	105
อภิปรายผล	112
ข้อเสนอแนะ	126
บรรณานุกรม	131
ภาคผนวก	137
ประวัติผู้เขียน	168

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1	จังหวัดที่เป็นตัวอย่างประชากร 44
2	จำนวนโรงเรียน ผู้บริหาร และครูที่เป็นตัวอย่างประชากร 46
3	จำนวนและคำร้อยละของผู้บริหาร จำแนกตามสถานภาพ 54
4	จำนวนและคำร้อยละของความคิดเห็นของผู้บริหาร เกี่ยวกับแรงจูงใจให้ใช้ การหาข้อมูลก่อนใช้ และมีที่เริ่มใช้กลุ่มควบคุมคุณภาพในโรงเรียน 56
5	จำนวนและคำร้อยละของความคิดเห็นของผู้บริหาร เกี่ยวกับวิธีจูงใจครู และการให้ความรู้ครูในเรื่องกลุ่มควบคุมคุณภาพ 58
6	จำนวนและคำร้อยละของความคิดเห็นของผู้บริหาร เกี่ยวกับลักษณะของคณะกรรมการบริหารกลุ่มควบคุมคุณภาพ การกำหนดนโยบาย และการเข้าร่วมฟังการประชุม แก่ปัญหาของผู้บริหาร 59
7	จำนวนและคำร้อยละของความคิดเห็นของผู้บริหาร เกี่ยวกับวิธีประเมินผล และการประเมินผลการดำเนินงานของกลุ่มควบคุมคุณภาพ 60
8	จำนวนและคำร้อยละของความคิดเห็นของผู้บริหาร เกี่ยวกับการกำหนดระเบียบ เกี่ยวกับการใช้กลุ่มควบคุมคุณภาพ 61
9	จำนวนและคำร้อยละของความคิดเห็นของผู้บริหาร เกี่ยวกับการจัดตั้งกลุ่ม การเลือกผู้นำกลุ่ม การเข้ากลุ่ม และที่ปรึกษาในกลุ่มควบคุมคุณภาพ 62
10	จำนวนและคำร้อยละของความคิดเห็นของผู้บริหาร เกี่ยวกับการส่งเสริมการประชาสัมพันธ์ และงบประมาณที่ใช้ในการจัดทำกิจกรรมกลุ่มควบคุมคุณภาพ 64
11	จำนวนและคำร้อยละของความคิดเห็นของผู้บริหาร เกี่ยวกับการดูงานนอกสถานที่ และการจัดประกวดกลุ่มควบคุมคุณภาพภายในโรงเรียน 66
12	จำนวนและคำร้อยละของความคิดเห็นของผู้บริหาร เกี่ยวกับระดับผลงานและความต้องการในการจัดทำกิจกรรมกลุ่มควบคุมคุณภาพ 68

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
13	จำนวนและคำร้อยละของครูจำแนกตามสถานภาพ	69
14	จำนวนและคำร้อยละของความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับสิ่งจูงใจในการ เลือก เข้ากลุ่ม และวิธีเลือกผู้นำกลุ่มควบคุมคุณภาพ	72
15	จำนวนและคำร้อยละของความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับ เวลาที่ใช้ประชุม กลุ่ม วิธีเลือกหัวข้อปัญหา และประเภทของหัวข้อปัญหา	73
16	จำนวนและคำร้อยละของความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับบรรยากาศภายใน กลุ่ม การกำหนดมาตรฐานการทำงาน และการจัดทำรายงานสรุปการ ประชุมกลุ่ม	75
17	จำนวนและคำร้อยละของความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการใช้ เทคนิคกลุ่ม ควบคุมคุณภาพ เทคนิคที่เป็นปัญหาในการใช้ และวิธีแก้ปัญหาของผู้ใช้ .	77
18	จำนวนและคำร้อยละของความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับระดับผลงาน การ จัดประชุม เสนอผลงาน การ เปิดโอกาสให้ เสนอผลงานในระดับต่าง ๆ และความต้องการในการทำกิจกรรมกลุ่มควบคุมคุณภาพในโรงเรียน ..	79
19	จำนวนและคำร้อยละของความคิดเห็นของผู้บริหารต่อสภาพปัญหาเกี่ยวกับ คณะกรรมการบริหารกลุ่มควบคุมคุณภาพ/ผู้บริหาร	81
20	จำนวนและคำร้อยละของความคิดเห็นของผู้บริหารต่อสภาพปัญหา เกี่ยวกับ ครู	83
21	จำนวนและคำร้อยละของความคิดเห็นของผู้บริหารต่อสภาพปัญหา เกี่ยวกับ การดำเนินงาน	85
22	จำนวนและคำร้อยละของความคิดเห็นของครูต่อสภาพปัญหา เกี่ยวกับ ผู้บริหาร	87
23	จำนวนและคำร้อยละของความคิดเห็นของครูต่อสภาพปัญหา เกี่ยวกับ ครู (ผู้ปฏิบัติ)	89

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
24	จำนวนและคำร้อยละของความคิดเห็นของครูต่อสภาพปัญหาเกี่ยวกับ วิธีการใช้	90
25	จำนวนและคำร้อยละของความคิดเห็นของครูต่อสภาพปัญหาเกี่ยวกับ สถานที่ อุปกรณ์ และ เครื่องอำนวยความสะดวก	91
26	แสดงค่าเฉลี่ยของความพึงพอใจของผู้บริหาร ต่อการใช้กลุ่ม ควบคุมคุณภาพ	101
27	แสดงค่าเฉลี่ยของความพึงพอใจของครู ต่อการใช้กลุ่มควบคุมคุณภาพ	102